Ч. 255 (11.222). Львів, вівторок 15. листопада 1927. Poøtowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОПУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 151 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

E pur si muove...

Львів, 14. листопада 1927.

Посторонній обсерватор польської преси, вичитуючи в ній щоденно все нові відомости про „ліквідацію" польського шкільництва на „кресах" і про постійні „уступки" в користь українців у шкільній ділянці, мусів би прийти до висновку, що національна політика в Польщі радикально змінилася, що „санаційний уряд" різко завернув зі шляху денаціоналізації і польонізації. Прислухуючись до вибухових криків й істеричних плачів польської преси та перечуленої на „народовій" точці публики, маеться враження, що в шкільній ділянці відбувається якийсь глибокий процес, що розум і справедливість бере верх над засліпленням і шовінізмом. Словом: з утвердженням потравневого правління наступає рішучий зворот, щонайменше в шкільній ділянці. Очевидно, є це „кривда" для поляків, „кривда така велика і важка, що на протестуючих зібраннях аж мліють з безсильної злоби ніжні „кресові патріотки" проти уряду, що „ліквідує" польськість на „кресах".

Найбільш драматично-десператські сцени з приводу „ліквідації" польськости на „кресах" відбуваються на Волині. Там загрожує польськости найбільша небезпека. Треба додати — для кращого зрозуміння цеї вопіючої до неба о пімсту „кривди" — що перепис з 1909 р. виказав на Волині 6.7 проц. поляків. Польський перепис з 30. вересня 1921 р., отже ще в неупорядкованих відносинах, коли десятки тисяч українського населення внаслідок воєнних подій находилися в Росії і на Вел. Україні, виказав 74.9 проц. православних (себ-то в цілости українців), 11.5 проц. римо-католиків і 12.2 проц. жидів. Приймім, що відсоток римо-католиків покривається з поляками, хоч між римо-католиками є також деякий відсоток німців і чехів.

Як-же на тій безспірно українській національній території представляється всенародне шкільництво під національним оглядом? Поминаємо передвоєнні відносини, спинимося тільки на даних з **польських часів, взятих з польських** джерел.

В р. 1923 було на Волині (яка має 75 проц. українського населення на основі польської односторонної статистики) **польських всенародніх** шкіл — **676, українських — 421,** чеських — 40, німецьких — 16 і російських 6. До українських шкіл ходило: 23.071 дітей православних (українських), 748 католицьких і 405 жидівських. До польських шкіл ходило: 17.403 катол. дітей, 21.713 православних і 6.720 жидівських. Отже в польських школах було 60 проц. непольських дітей, а в тому около 50 проц. українських. Крім того українські діти ходили ще до шкіл чеських і російських. Розуміється, багато українських дітей взагалі не могло ходити до школи з огляду на невистарчаючу сітку шкільної мережі. Ясно, що йдучи на зустріч українському населенню в заспокоєнні його шкільних потреб та відповідаючи постулятам справедливости треба було щонайменше **половину** польських шкіл переміпити на українські та засувати нові школи, щоби кількість українських шкіл досягнула хоч тисячки.

Тимчасом що діється? Ст. Грабський зі своїми інспекторами після тзв. шкільного плебісциту в 1926 р., в якому українське населення поголовно домагалося школи в своїй рідній мові, ліквідує навіть ті українські школи, які ще в 1923 р. були українськими і то ніби на основі вислідів плебісциту. Більшого насміху й іронії хіба не може бути. Отже в грудні 1926 р. — як подає півофіціяльна „Епока" — було на Волині: польських шкіл — **708** (в тому 407 таких, в яких українська мова не була навіть надобовязковим предметом науки, а 301 з українською мовою, як надобовязковим предметом), утраквістичних (польсько-українських, себ-то теж в дійсности польських) — 381, чеських — 18, польсько-чеських — 17, польсько-німецьких — 8, а українських — 0 (отже ані одної). Можна би сміятися, якби це все не було таке сумне. На українській національній території істнує 1.089 польських шкіл (разом з тзв. утраквістичними), зустрічаємо навіть школи чеські і німецькі, а нема **ані одної української школи.**

Минає рік. Судячи по гаморі в пресі, на польських вічах і зборах, іде якась ґіґантна праця, нібито відбувається поворот до основ справедливости і який вислід. Нехай говорять урядові цифри.

У вересні 1927 р. маємо такий стан на Волині: Польських шкіл — 388, польських, але з українською мовою як надобовязковим предметом науки — 341, разом чисто польських шкіл **729,** замісць 708 в р. 1926. Утраквістичних шкіл (польсько-українських) маємо 383 замісць 381 в р. 1926, разом всіх польських шкіл маємо **1.112** замісць 1089, себ-то приріст за рік виносить 23 шкіл (в тому 21 чисто польських і 2 утраквістичні). Чеських шкіл маємо 18, і утраквістичних польсько-чеських 17, а німецько-польських 6. Але в 1927 р. зустрічаємо цікаву новість: 75 проц. українській більшости признано на основі закону Ґрабського 4 (чотири) школи. Правда, понад одноміліоновій масі (1,200.000) українців іще далеко до того, щоби зрівнятися в шкільній ділянці з 20 тисячами чехів, але не зразу Рим збудовано. Як так далі піде, то шкільництво за півчверта року (рахуючи 4 школи на рік) порівняється може й з чеським. А вже думка про те, щоби міліонова українська маса зрівнялася зі 100 тисячами поляків є хіба фантастичною мрією.

Як бачимо процес польонізації шкільництва на Волині відбувається далі, приспішено і послідовно. З огляду на те „народові" вигуки й „патріотичні" плачі та істеричні заводження всяких перечулених девоток треба вважати нікчемною комедією. Теперішні правителі можуть бути горді на свою польонізаційну працю і з повним правом можуть кинути у вічі всім польським шовіністам, що вони не зійшли зі шляху, протоптаного Ст. Ґрабським, що польонізація поширюється і поглиблюється, що вона „e pur si muove".

Комінтерн про „націоналістичний" ухил у КПЗУ.

Ще й досі не вигоріла в комуністичних кермуючих колах відома справа тзв. „націоналістичного" ухилу деяких членів КП(б)У українців (Шумський, Хвильовий), справа, яка в наслідках спричинила теж „націоналістичний" ухил цілого центрального комітету КПЗУ. „Націоналістичний" ухил цього останнього заключився в тому, що він важився стати в обороні Шумського і тов.

Істота ухилів Шумського, Хвильового і тов. у КП(б)У нашим читачам відома. Тому й переповідати її не приходиться. Колиж все таки вертаємо ще раз до цієї справи, то робимо це тому, що саме в десятиліття комуністичної диктатури у СРСР оголосив Комінтерн, точніше його екзекутива в Москві, величезну резолюцію-еляборат про „націоналістичний" ухил у КПЗУ (Комуністичній Партії Західньої України). Цю резолюцію треба вважати свого рода ювилейним подарунком Комінтерну для всіх комуністів-українців як членів КП(б)У так і членів КПЗУ.

Представники, чи краще провідники українського національного крила у КП(б)У, як відомо, зліквідовані безпощадно. Хвильового усунули з усіх редакцій казьонних журналів, Шумського здеградували зі становища наркома освіти в УСРР та виселили поза межі України, Гринька, що був головою Держпляну в Харкові, відправили до Москви, Солодуба, що був завідуючим канцелярією Раднаркому в Харкові а пізніше головою Всеукр. Т-ва Обезпечень, теж відправили до Москви, Коцюбинського, б. радника віденського рад. посольства, а потім начальника департ. вищої освіти на Україні вислано на становище другого радника радян. посольства у Варшаві, а численних менше впливових „націоналістів" погладили болючо по голові. Нині їх немов би вітер розвіяв. Колиж на передостанньому пленумі ЦК. КП(б)У виступив в обороні Шумського і тов. ЦК. КПЗУ устами свого представника Максимовича то його „візвали" найбільше „переконуючими" аргументами до порядку. Маючи за собою цілий ЦК. КПЗУ Максимович протиставився навіть делеґатові Комінтерну. Того очевидно не могли стерпіти комінтернські (читай: російські) шовіністи і примусили цілий ЦК. КПЗУ змінити своє становище в цій справі. Тому, що не була це така легка справа то й затягнулася вона доволі довго. А Комінтерн видав свою „непомильну" постанову в цій справі щойно недавно в самі ювилейні роковини жовтня. В харківських газетах вона появилася 4. жовтня.

Постанова ця займається всім, що має якенебудь відношення до української проблеми і до українського національного руху. З неї довідуємося насамперед, що українську проблему „видумали" не Стадіон і не Австрія, і не німці — як це колись запевняли російські шовіністи — а Комінтерн чи краще російські комуністи.

Перед комуністами ніби то й не було української культури, не було ніякої української національно-політичної думки, а був хаос. Щойно комуністи спричинили і оформили український національний рух, щойно Комінтерн надав великої міжнародньої ваги українській національній проблемі і взагалі щойно з благословення і волі а то й ласки комуністів українська проблема ще й досі актуальна. Всі, що того не визнають — це зрадники, запроданці, слуги капіталу і буржуазії (очевидно західньо-европейської і польської) та вороги і то найлютіші вороги українського народу. До тієї категорії враховані у постанові всі національні українські партії очевидно поза межами УСРР, (де крім казьонної ніякої іншої партії не сміє бути) і (о іроніє!) ті члени компартії, що час від часу хорують на націоналістичні ухили.

З постанови б'є несамовита „симпатія" до України і українців і ще більше „непереможна" антипатія до рос. шовіністів і... до всіх українських національно думаючих і відчуваючих елементів. Є в ній навіть згадка про націоналістичний „великоруський" ухил у КП(б)У, який

„полягає в ігноруванні чи в недооцінюванні національного питання на Україні, в зменшуванні ваги УСРР у СРСР, у витлумачуванні утворення СРСР як фактичної ліквідації національних республик, у проповіді невтрального становища партії до розвитку української культури, в трактуванні її як відсталої селянської, в противагу великоруській пролетарській культурі".

Коли таких благородних закидів удостоївся в комуністичній постанові „великоруський" націоналістичний ухил, то якже виглядає „малоруський", тобто український по нашій термінольогії? А ось як:

„Зростання капіталістичних елементів на селі, підростання української міської непманської буржуазії — дають силу українському націоналізмові ідеольоґічно уформуватись на Рад. Україні. Останніми часами український націоналізм виявив себе в формі орієнтації цілого господарського і культурного процесу України на буржуазний захід, у протиставленні Української Республики іншим республикам Радянського Союзу. Цей націоналізм перекидає міст до польського фашизму, консолідує свої сили і намагається скерувати розвиток Радянської України на буржуазний шлях. Ворожі пролетаріятові погляди на розвязання національного питання найшли собі відгук серед деяких членів КП(б)У (Шумський, Хвильовий), а згодом оформились у КП(б)У як націоналістичний ухил. Цей націоналістичний ухил недоцінює ролі українського пролетаріяту в партії (КП(б)У) при розвязанні національного питання на Україні. Він протиставляє партію як виразницю руського шовінізму, цькує українських робітників, що в національнім питанні стоять на правильній партійній позиції, ставить питання про зруйнування основних кадрів партії і є апольоґетом буржуазної пропозиції орієнтації на буржуазну Европу в противагу Москві, як центрові світового соціялістичного руху".

Як бачимо мучить Комінтерн тих нещасних провідників „націоналістичного" українського ухилу таки „здорово", добирається аж до крови, дарма, що вони вже покарані. Але цікаво знати, чому в постанові Комінтерну не сконкретизовано нічого про шовіністичні російські ухили напр. Ларіна у російській Компартії, або Лебедя бувшого секретаря КП(б)У а тепер її члена. Таж цей останній довго гальмував і тепер гальмує українізацію своїми теоріями про те, що українізація — це відступ на культурн. фронті, це занепад культури. Це саме робить Ларін у Москві. Їх партія за ці теорії не то не покарала строго, але навіть не візвала до порядку, дарма, що вони своїх „теорій" ніде не відкликали. Але цьому не можна дивуватись, бо там інша міра до одних, а інша до других. Тому слушно твердив недавно Шумський, що кожний

українець, член КП(б)У почуває себе „пасинком" тієї партії.

Та перейдім до КПЗУ, бо до неї, чи радше з її приводу написана і опублікована постанова Комінтерну. Отже провина КПЗУ страшна перш за все тим, що її ЦК боронив таких „злочинців" як представники внутрішньої контрреволюції в партії Шумський і Хвильовий, а далі страшна вона ще й тим, що дотичний ЦК. КПЗУ замісць вести завзяту і безпощадну боротьбу з українським націоналізмом і польським фашизмом йшов з ними на „компроміси". „Компроміс" з польським фашизмом заключається в тому, що ЦК. КПЗУ висунув неправильне гасло „земля селянам за цінами, визначеними самими селянами" замісць безкомпромісового гасла: „земля селянам без викупу". Щож до „компромісу" з українським націоналізмом, то тут справа складніша. Він, крім угорі наведеної підтримки Шумського, заключається ще й у тому, що партія (КПЗУ — Ред.) не мала

„ні волі, ні авторитету зробити такий натиск на широкі маси, що міг би спонукати Сельроб розірвати та відмежуватися від загально-національного українського клюбу (в польському соймі — Ред.). Ця політика нерішучости і вагань спричала тому, що в Сель-Робі змінилися позиції ворожих націоналістичних елементів, які розпочали цькувати СРСР і УСРР".

З наведеного цитату бачимо дуже делікатне благословенство московського Комінтерну для модерного москвофільства репрезентованого Сель-Робом-Лівицею. Навіть аргументи Комінтерну проти Сель-Роба-„правиці" запозичені від москвофільствуючих представників Сель-Роба-Лівиці. Діждалися нарешті і вони свята на своїй вулиці. А за всіх їх терпить КПЗУ, що їх, мовляв, не допильнувала, немов старша сестра своїх молодших братчиків.

Щож позитивного поручає Комінтерн всім правовірним „українцям" і стопроцентовим українським „патріотам" з КП(б)У і КПЗУ? А щож би, — те, що й повинно бути, — а саме: працювати серед мас, **„доводити до українізації пролетаріяту і до справжнього перетворення української національної культури в могутнє знаряддя будівництва соціялізму"**. В тому й заключається уся квінтесенція постанови про „націоналістичний" ухил у КП(б)У і у КПЗУ.

За міліярдове відшкодування.

Політика Німеччини в справі репараційних зобовязань. — Меморіял Паркера Джільберта. — Відповідь Німеччини.

В останньому часі в европейській пресі богато пишеться про меморіял генерального агента для репараційних справ у Берліні, американця Паркера Джільберта, до німецького уряду і про відповідь тогож уряду на згаданий меморіял. В чому суть справи? Чому політичний світ так живо цікавиться справою німецьких репарацій?

Щоб відповісти на ці питання, треба пригадати собі, що держави антанти після покінчення світової війни наложили на побиту Німеччину величезне воєнне відшкодування в сумі 226 міліярдів німецьких зол. марок, не рахуючи того, що їй відібрано поважні частини території на заході і сході, а також усі кольонії. Так отже зломана у війні Німеччина, зменшена територіяльно й позбавлена кольоній, мусіла заплатити кольосальну, небувалу в історії контрибуцію, яку, правда, розложено їй на богато літ.

Ясно, що такої великанської суми Німеччина не була в силі заплатити. Вже після перших рат, платних не тільки грішми, але й ріжними богацтвами в натураліях, показалося, що ціла господарсько-фінансова структура Німеччини під тягарем тих сплат хитається і хилиться до упадку, спричиняючи тимсамим і загальну анархію в державі. Тому німецький уряд зробив широко умотивований відклик до держав антанти, які хоч-не-хоч мусіли прихилитися до поважного обниження відшкодування, наложеного на Німеччину.

Так уродився відомий плян американця Доза, на основі якого Німеччина мала заплатити державам антанти замісць 226 міліярдів тільки 132 міліярди німецьких золотих марок, платних спершу по два і пів міліярда річно, а пізніше значно вищими ратами. Цей плян затверджено в т. зв. льондонському протоколі в 1923 р. Контролю над точним виконанням цього пляну обняв американець Паркер Джільберт.

Від часу, як Німеччина приняла цей плян, її господарське положення з дня на день поліпшувалося. В державі переведено ріжні реформи в економічно-господарській ділянці, а репараційні зобовязання сплачувано точно і правильно. Генеральний агент антанти для репараційних справ не мав ніякої причини до інтервенції чи невдоволення.

Аж одного гарного дня появився меморіял Паркера Джільберта до німецького уряду, в якім він зробив йому дуже поважні закиди. А саме закинув він йому невідповідну фінансову господарку в поодиноких краях Німеччини і в більших громадах, а також невідповідну кредитову і валютову політику. Конкретно Паркер Джільберт закинув Німеччині роблення щораз більших видатків та ухвалювання щораз вищого державного буджету. Не подобалося йому й те, що поодинокі німецькі краї і більші міста затягають за кордоном великі позички, а також те, що нім. державний банк веде небезпечну кредитову і валютову політику, зокрема старається зменшити у себе запаси золота. Все те Німеччина робить, мовляв, з розмислом, з тією одинокою метою, щоби виказати у себе відемний торговельний білянс і тим доказати, що вона не в силі платити і тих рат, які вона зобовязалася платити на основі пляну Доза.

На меморіял Джільберта відповів німецький уряд дуже спокійно й річево, збиваючи або ближче поснюючи майже всі його закиди. Розуміється, французька преса з тієї відповіди не дуже вдоволена, але це не дивно, бо Франція схильна якнайменше попустити в чомунебудь Німеччині, а вже щодо репараційного відшкодування, то вона виявляє найбільшу впертість, бо з нього найбільше користає саме вона. Але загально відповідь Німеччини ослабила найсильніші аргументи Джільберта, хоч деякім з них признає навіть рацію.

Час покаже, як розвинеться дальше ця справа, така важна для европейської рівноваги, і чи політика й економісти Німеччини зуміють добитися дальшого обниження цифри того міліярдового відшкодування, яке переможці наложили на німецький нарід.

Анґлійський премієр про світову політику.

З нагоди вибору нового бурмістра Льондону, що стає щорічним анґлійським святом, премієр Болдуін виголосив довшу політичну промову на тему сучасного стану в Европі.

Він уважає себе оптимістом і бачить великий поступ у напрямку замирення Европи, рівнаючи із станом з 1922 р. Нині Анґлія, Франція, Німеччина та Італія дійшли вже до зрозуміння спільних інтересів в обороні миру. Чимала заслуга в цьому анґлійської політики, але без співучасти таких дипльоматів як Штреземан і Бріян, успіх був би неможливий. Ще й нині в ріжних кутках Европи тліють іскри можливої пожежі. Европа питає себе тривожно, чи Німеччина та Франція матимуть гідних наслідників на становищі нинішніх міністрів закордонних справ? Яка балканська держава хоче перша піти за їх прикладом?

Щодо відношення до СРСР, то Болдуін є настроєний менше оптимістично. Анґлія не хоче вмішуватись у внутрішні справи СРСР., але не має змоги піддержувати з ним нормальних дипльоматичних зносин, як довго радянські дипльоматичні представники не зречуться участи в пропаганді на шкоду Анґлії.

У Китаю нема поліпшення. Чотири уряди борються там за владу, а Анґлія не може боронити з них ніодного і не хоче вмішуватись у цю боротьбу. Зате Анґлія вповні вдоволена взаєминами з Єгиптом, з яким змінила дружбу. Болдуін натякнув тільки на відносини з Індії, зовсім неідеальні і признав, що промисл Анґлії не так легко може вернутись до своєї первісної сили. Питання великої власности та положення робітничих мас дуже складне і нелегко його вирішити.

М. ЗОЩЕНКО.

Оповідання про те, як Семен Семенович закохався в аристократку.

Я, братчики мої, не люблю баб, що в капелюшках. Коли баба в капелюшку, коли панчішки на ній фельдикосові, або мопсик у неї на руках, або зуб золотий, то така аристократка мені і не баба, зовсім, а порожнє місце.

А в один час я, звичайно, захоплювався одною аристократкою. Гуляв з нею і в театр водив. А в театрі — то все й вийшло. В театрі вона й розгорнула свою ідеольогію в цілому обемі.

А зустрінувся я з нею на подвірі камяниці. На зібранні. Дивлюся, стоїть отака цяця. Панчішки на ній, зуб золочений.

— Звідкіля — кажу — ти, громадянко? З якого числа?

— Я — каже — зі семого.

— Будь ласка — кажу — живіть.

І відразу якось-то вона мені страшенне подобалася. Вчадився я до неї. В семе число. Бувало, прийду як офіціяльна особа. Мовляв, як у вас, громадянко, мається справа з водопроводом і тоалєтою? Функціонує?

— Так, — відповідає — функціонує.

А сама кутається в баєву хустку і ні мур-мур більше. Лише очима стриже. І зуб в роті блищить. Походив я до неї місяць — привикла. Почала подрібніше відповідати. Мовляв, функціонує водопровід, спасибіг вам, Семене Семеновичу.

Дальше — більше, почали ми з нею по вулицях гуляти. Вийдемо на вулицю, а вона велить себе під руку взяти. Візьму її під руку і волочуся, як щупак. І чого, сказати не знаю, і перед народом ніяково.

Ну, а раз вона мені й каже:

— Що ви, — каже — Семене Семеновичу, мене все по вулицях водите? Аж голова закрутилася. Ви би, каже, як кавалір і при владі, завели мене, наприклад, у театр.

— Можна — кажу.

І саме на другий день прислала комчарунка білети в оперу. Один білет одержав я, а другий мені Васька-слюзар подарував.

На білети я не поглянув, а вони різні. Котрий мій — внизу сидіти, а котрий Васьчин — аж на верхній галерійці.

От ми й пішли. Сіли в театрі. Вона сіла на мій білет, а я на Васьчин. Сиджу на верхотурі і ні хріна не бачу. А коли нагнутися через перегороджу, то її бачу. Хоч слабо.

Понудьгував я, понудьгував, вниз пішов. Дивлюсь — антракт. А вона в антракті ходить.

— Добрий вечір! — кажу.

— Добрий вечір!

— Інтересно, — кажу — чи тут функціонує водопровід?

— Не знаю — каже.

І сама в буфет пре. Я за нею. Ходить вона по буфеті і на прилавок глипає. А на прилавку полумисок. На полумиску тісточка.

А я отаким гусаком, отаким буржуєм нерізаним, вюсь біля неї і пропоную:

— Якщо — кажу — маєте охоту зїсти одно тісточко, то не вжинайтесь. Я заплачу.

— Мерсі! — каже.

І нечайно підходить розпустним кроком до полумиска і цуп з кремом і жре.

А грошей в мене — кіт наплакав. Найбільше, на три тісточка. Вона їсть, а я турботливо по кишенях нишпорю, перевіряю рукою, скільки в мене грошей. А грошей стільки, що за нігтем.

Зїла вона з кремом, цуп друге. Я аж крякнув. І мовчу. Взяла мене отака буржуйська соромливість. Мовляв, кавалір, а не при грошах.

Ходжу я довкола неї, як півень, а вона регочеться і на компліменти напрошується.

Я кажу:

— Чи не пора нам іти сідати. Здається, дзвонили.

А вона каже:

— Ні.

І бере трете.

Я кажу:

— Чи не багато то на порожній шлунок? Може знудіти.

А вона:

— Ні — каже — ми привикли. — І бере четверте.

Тут ударила мені кров до голови.

— Клади — кажу — назад!

А вона злякалася. Відчинила рот. А в роті зуб блищить.

А мені немов віжка попала під хвіст. Все одно, думаю, тепер із нею не гуляти.

— Клади — кажу — до чортової матері!

Поклала вона назад. А я кажу хазяїнові:

— Скільки платимо за сконсумовані три тісточка?

А хазяїн тримається індиферентно — дурня вдає.

— Ви — каже — платите за сконсумовані чотири штуки стільки-то.

— Як — кажу — за чотири? Коли четверте на полумиску находиться.

— Ні, — відказує — хоч воно і на полумиску находиться, але надкушене і пальцем зімяте.

— Як — кажу — надкушене, змилуйтеся. То ваші смішні фантазії.

А хазяїн тримається індиферентно — перед пикою руками вертить.

— Ну, звичайно, зібрався народ. Експерти. Одні кажуть: надкушене, другі — ні.

А я вивернув кишені — звичайно, всяка дрянь на долівку вивалюється — народ регочеться. А мені не смішно. Я гроші лічу.

Почислив гроші — за чотири штуки без лишку. Даремне, матінко моя, сперечався.

Заплатив. Звертаюся до дами:

— Доїдайте! — кажу. — Заплачено.

А дама не рухається. І соромиться доїдати.

А тут якийсь дядя вкрутився.

— Давай, — каже — я доїм.

І доїв наволоч. За мої гроші. Сіли ми в театр. Додивилися на оперу до кінця. І у свояси.

А дома вона мені каже:

— Доволі велике свинство з вашої сторони. Хто без грошей — не їздить з дамами.

А я кажу:

— Не в грошах щастя, громадянко. Даруйте за слово.

Так ми з нею й розійшлися.

Не подобаються мені аристократки.

(Переклад з руської мови.)

Українські памятки у Відні.

Відень, 8. листопада 1927.

Перед кількома днями мали ми нагоду почути тут реферат, що займався одною преважною сторінкою українського культурного життя на чужині, а саме українськими памятками у Відні. Як референт виступав молодий віденський українець д-р Іван Турин.

Референт зазначив на вступі, що у своєму рефераті він користується всевомому друкованим і недрукованим ще матеріялом, зібраним до цієї теми д-ром Іваном Німчуком. Опісля перейшов чергою всі важніші памятки української культури у Відні, а також ті історичні моменти, в яких взаємини українців з Віднем були особливо сильні.

Зачав промовець від того, як то син галицького короля Данила князь Роман став на короткий час володарем Австрії і подав дальшу його долю. Опісля змалював ролю українських козаків, що прийшли разом з полками Собіського під Відень 1683 р. і їх заслуги в увільненні міста від турецької облоги. Дальше представив життя, діяльність і великі заслуги для Відня в часі тієї облоги українського шляхтича Георгія Франца Кульчицького, з Самбірщини, що потім став першим каварником у наддунайській столиці. З черги подав сильветку українського гетьмана Розумовського, що був послом царя Олександра у Відні і заступав Росію на віденському конгресі. Цей Розумовський заслужився теж немало для культури Відня, бо він утримував своїм коштом величавий хор при амбасаді, славний на ті часи музичний квартет і такого світоча музики, як Бетовен. Потім д-р Турин оповів історію церкви св. Варвари і званого з нею „*Barbareum*" та представив її велике значіння в житті цілого нашого народу, передовсім-же в житті Західної України. А дальше референт переходив один український памятник у Відні по другім, згадуючи і про наші памяткові таблиці, про ріжні українські памятки по віденських музеях, архівах, книгозбірнях, церквах і т. д.

Інтересний відчит, виголошений прегарною німецькою мовою, зробив помітне враження на численно зібрану, незвичайно добірну віденську публику. Референта нагороджено гучними оплесками і дякувано ще й приватно за цінні інформації в справах, про які нічого досі ніхто не знав і не чував. Того роду відчитів треба б нам на чужині якнайбільше, а тоді кожний неупереджений чужинець, чуючи про нашу стару культуру і про наші давні звязки з заходом, певно признасть нам право до повного й вільного життя без ніяких застережень.

При кінці згадаю ще, що висланий поляками на цей відчит підполковник фон Гайдельський сидів дуже неспокійно на своєму кріслі підчас цілого відчиту, а по його скінченні, не маючи ніякого аргументу проти тез реферату, розсиплався тільки на тому національної назви нашого народу, яка йому, розуміється, не подобається. Він хотів би бачити нас дальше „русинами", а не українцями, бо про тих українців, мовляв, ніхто передше не чував, а врештою — на думку цього вченого фільольоґа — „русини" в Галичині не є тим самим народом, що „малорусини" на Україні. Ясно, що присутні, зорієнтовані як слід в інтенціях пана підполковника і нашого щирого „приятеля" — приняли його промову іронічною посмішкою або звичайним здвигненням рамен. Це повинноб п-у Гайдельському дещо сказати і дечого його навчити.

С.

ВИБОРИ В ЛЮТІМ 1928 Р.

Варшава, 12. листопада 1927.

Дня 10. листопада відбулася в уряді нарада в справі виборів до сойму. В нараді брали участь: директори департаменту і всі вищі урядовці заінтересованих ресортів. Речинець виборів до нового сойму устійнено на місяць лютий 1928. Точна дата виборів залежна від дати розпорядку президента держави про розвязання теперішнього сойму. Правдоподібно вибори відбудуться 26. лютого, себто в останню неділю того місяця. Вибори до сенату були би тиждень пізніше виборів до сойму, себ-то 4. березня. Воєводи дістануть у тій справі подібні інструкції.

ПРОЦЕС МАНУІЛЕСКУ.

Букарешт, 13. листопада 1927.

На суботнішній розправі Мануілеску у промові сказав, що ділав у чисто монархістичних інтенціях. Мануілеску впевняв, що кн. Карло бажав вернути до краю лише як реґент, при чому відчитав заяву князя, яка доказує, що князь не думав переводити які небудь зміни в наслідстві престолу. Вкінці сказав Мануілеску, що його діяльність була в межах законів.

ВИКЛЮЧЕННЯ 76 ОПОЗИЦІОНІСТІВ.

Москва, 13. листопада 1927.

Президія компартії московської округи виключила з партії 76 опозиціоністів.

ВИБОРИ ДО ДАНЦІҐСЬКОГО СОЙМУ.

Данціґ, 13. листопада 1927.

Дня 13. листопада відбувалися вибори до данціґського сойму. Польських голосів нараховано 5.100, що відповідає менше-більше 4 мандатам.

ПОКИДАЮТЬ „ПЯСТА".

Краків, 13. листопада 1927.

Часописи подають, що з „Пяста" виступив д-р Яніґа, віцепрезес управи окружного „Пяста". Рівночасно зголосив виступлення з ХД член тої партії інж. Генр. Мяновський.

ВЛОМ ДО ЦЕНТРОСОЮЗУ.

Львів, 14. листопада 1927.

Мин. ночі незнані злодії вломилися до бюр фірми Центросоюзу при вул. Зімовича ч. 20 на другому поверсі. Розбили дві огнетревалі каси, перешукали всі скритки і забрали около 20.000 зол. Поліція поробила дактильоскопічні знимки й веде слідство.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

НОВИНКИ.

— **Панахида над гробом Пробудителя Галицької України.** 90-ті роковини появи „Русалки Дністрової" відсвяткувала гр.-кат. Духовна Семинарія у Львові панахидою над гробом о. Маркіяна Шашкевича на Личаківськім цвинтарі дня 7. листопада в 3-ій год. попол. Панахиду відправили: Ректор о. Сліпий, о. Префект д-р Василик та Префект о. Малиновський. При відправі панахиди співав хор студентів богословії гр.-кат. Духовної Семинарії. У стіп Пробудителя Гал. України зложили: Читальня українських студентів богословії Його імени у Львові — вінець, а п. Малицька китицю квітів. В панахиді крім студентів богословії взяла участь і жмінка світської інтелігенції, а між ними д-р Кирило Студинський. Поминальну промову виголосив богослов Білоскурський.

— **Епідемія тифу.** Від 2-ох місяців шаліє в кількох селах Белзчини, а найбільше в Осердові та Ворохті, епідемія черевного тифу. Населення хорує масово і розносить заразу по околиці. Є вже випадки смертности. Досі адміністраційні органи не вжили ніяких заходів, щоби зльокалізувати епідемію. Староство в Сокалі буцім-то нічого не знає про неї. Бідне населення не має лікарів і ліків. Може би львівське воєвідство пригадало староству, що така пошесть не є в нічиїм інтересі.

— **Помер бувш. поліц. підкомісар Кайдан.** В ночі з суботи на неділю помер на удар серця Лев Кайдан, емер. підкомісар львівської поліції. Покійний від 1921 р. був приділений до політичних справ львівської поліції. На становищі керовника політичного реферату дався пізнати політичним вязням українцям. У звязи з процесом Штайґера перенесено Кайдана на емеритуру.

— **Вбивство на Личакові.** У фабриці бетону при вул. Личаківській ч. 102. забавлялися робітники при звуках патефону. Коли вже були добре підпиті, повстала суперечка на пап. тлі. Випоминали собі події минулих літ. Суперечка перемінилася в бійку на ножі, в якій згинув робітник Петро Сидор, пробитий ножем у серце. Бійка йшла далі і ще був ранений тяжко робітник Микола Стець. Його перевезено до шпиталю. Легко ранені три робітники.

— **Напад на поліц. аґента.** Мин. ночі апаші побили тупим знаряддям на Личаківській вул. поліц. аґента Пайончека. Аґент в обороні стріляв із револьверу, але не поцілив. Кілька годин пізніше арештовано напасників, а то Петра і Жигм. Козаків.

— **Напад на прохожого.** На вул. Кордольського напали бандити на мешканця при тій вул. під ч. 47. Грохолінського і ранили його тяжко гострими знаряддями. Апаші втекли, а Грохолінського відвезла ратункова станція до шпиталю.

— **Переїханий автом.** На вул. Пілсудського шофер авта ч. 8579 Станкевич переїхав прохожого Антона Дрозда. Дрозда перевезено до шпиталю. Шофера арештовано.

— **Порозуміння в справі сезонових робітників.** „Вельт ам Монтаґ" подає, що в польсько-нім. переговорах прийшло до порозуміння у справі сезонових робітників. Сезонові робітники з Польщі одержать усі права й обовязки робітників, німецьких горожан.

— **Ще одна львівська фільма.** Львів здобуває з дня на день щораз більшу славу сучасної столиці себто центра небувалих метод ошукування людей. Остання, передана нинішньою пресою, йде під знаком фільмового підприємства. Заранжували її люди, що мали фірму товариства теж дуже актуального: піддержка польської торгівлі, купецтва та промислу. Само собою, що називалось це модерно „Розвуй". Діяльність товариства проста: придбати якнайбільше членів і стягати вкладки. Коли вкладки не вистачали, придумали фільмове підприємство для кандидаток на „зорі екрану". Від кожної кандидатки, що передавала свою фотографію брали вписове. Відтак подали до відома наївним жінкам і дівчатам, що мусять вони стати до „фільмової ревії" на оглядини. В офіцирськім касині влаштували неабиякий баль, перетиканий „артистичними пунктами", аж до історичних військових костюмів включно. Один з аранжерів виступав навіть як правдивий американський актор, відомий усім з фільм. На вечорі зробили „жюрі", яке оцінювало красу кандидаток; стояв перед ними апарат, що крутив знимки... але не мав стяжки та неґативу. Дехто каже, що це був млинок від кави, закритий чорним сукном. Майбутзамісць замовлень до фільми почесні дипльоми, за які знову мусіли платити. У складі режісерів цієї комедії мають бути люди, що не нехтували і посередництвом при „живім товарі". З теплого товариства попали в „холодну": голова цього підприємства Тарнавський, його заступник Гунька, секретар Зубрицький і Бураковський. Спільник Филиповський що має на совісти ще інші гріхи вже попав туди раніше.

— **Катастрофи й нещастя.** До Самбора заблукав гураґан, що поздирав дахи з домів, поломав дерева і нарушив неодну стіну. Мур з маґістрату впав підчас ярмарку на кілька возів і вбив селянина та коні. Цієї ж ночі, в Ольшанику, біля Самбора вибухла по необережности пожежа і знищила 60 господарств. — У Маріямполі згорів хутір Каменецьких. — В околицях горішньої Адиґи настали великі бурі, імовірно у звязку із підземельним тремтінням, що сколихнуло морським дном.

— **Срібні та золоті.** Від нового року пічне варшавська карбівня приготовляти випуск срібних 5 золотівок, яких вийде щомісяця 2 міліони штук. Пізніше прийде черга на 5-золотівки і ніклеві 1-золотівки, яких буде 40 міл. штук. Передбачують теж випуск золотої монети по 25, 50 і 100 зол. Заки всі паперові „золоті" будуть заступлені срібними та правдивими золотими заждемо 5 літ.

— **Бандитизм.** У Лдянах (Калущина) невідомі вбили селянина Петра Нестянка. — Із коломийської вязниці при окружнім суді пробували втікти три бандити, неабиякої слави: Маркус, відомий із грабіжей у Снятинщині, Шлюсарчик засуджений раніше на кару смерти за вбивство поліцая і Весоловський, бувш. доворець вязнів, що покрав судові депозити. Всі три, по змові, побили вартового, схопили ключі і кинулись до втечі. Але не мали щастя, бо їх утечу доглянули і поліція при допомозі приватних охотників та війська, після нелегкої погоні, всіх зловила.

— **Літературний куток.** Німецька республика вперше визначила нагороду з фонду т. зв. Шілерівська нагорода, основаного в 1859 р. Перше призначення нагороди було видавати що 3 роки премію за найкращий драматичний твір. У 1901 р. поширили цей речинець на 6 літ, і скали жюрі фонду, до якого ввійшли: Людвіґ Фульда, Ґергардт Гавптман, Фрідріх Кайзлер, Гайнріх Лілієнталь, проф. Юлій Петерсен і Вільгельм Шольц. Нагорода 7000 м. Її розділили цими днями між 3-ох письменників: Франца Верфеля, Фріца Унру і Германа Бурте. Найбільше відомий Верфель, австрієць, уроджений 1890 р. у Празі, який одержав кілька літ тому нагороду „Ґрільпарцера. Він один із найкращих німецьких ліриків, автор збірок „*Der Weltfreund*", „*Wir sind*", „*Einander*". Із його повістей найбільше відома „Не вбивець винуватий, а забитий" [illegible] повість про Вердія і збірка оповідань „*Der Tod des Kleinbürgers*" „*Das Geheimnis eines Menschen*"; із пес: „*Spiegelmensch*", „*Troerinnen*", „*Bocksgesang*", „*Schweiger*", „*Juarez und Maximilian*" і „*Paulus unter Juden*". — Унру належить до найцікавіших письменських індивідуальностей сучасної Німеччини. Він перейшов різку еволюцію від завзятущого шляхтича-офіцира цісарської армії до пацифіста, видавши пісая „*Prinz Louis Ferdinand*" драму „*Offiziere*" з критикою офіцирської ідеольоґії. Інші його відомі песи „*Ein Geschlecht*", „*Vor der Entscheidung*" і „*Bonaparte*" сильно дискутовані. Герман Бурте найменше відомий, хоча найстарший з них, нині 50-літній автор нагороджений раніше премією Кляйста (дійсне його прізвище Герман Стробе). Він здебільша поет, теж і маляр. Його песи „*Katte*", „*Simson*", „*Lezter Zeuge*" і „*Herzog Uta*" не здобули великої популярности, зате цінені знавцями.

— **Нові лавреати Нобля.** Цьогорічним лавреатом Нобля за літературну творчість признана італійська письменниця Ґрація Деледда. Нагорода виплачена з фондів ще за минулий рік. Деледда уроджена 1873 р. в Сардинії і почала літер. карієру як 15-літня дівчина „Сардинськими оповіданнями". У 1900 р. вийшла замуж за урядовця при м-стві війни і з цього часу живе в Римі. Деледда незвичайно плодовита письменниця; кажуть, що вона пише щонайменше 3 години денно. З найбільше відомих її повістей: „Повійка", „Мати", „На пустині", „Ілля Бортольо" і минулорічний „Утеча до Єгипту". — Нагороду за фізичні праці поділили між двох учених проф. Артура Комптона з Шікаґо і проф. Вільсона з Кембрідж. Вільсон заслужився винаходом працями над згущенням пари; про заслуги Комптона містили ми кілька місяців тому окремий фейлєтон д-ра Ластовецького.

— **Московські дива.** Із „Ізвестій" з 2. ц. м. довідуємось, що московське село починає сильно буржуазитись. Читаємо там: „Віденське крісло замісць ослону (лавок), червона блюза замісць сарафану і шоколядовий цукорок за ремінем — ось нове у сільськім побуті, оспівуване сучасними „частушками". Село домагається щораз більше ріжного краму і доброго. Готову обуву, черевики і півчеревики, купує головно сільська молодь, вибираючи все „пофасонніше" і з доброї шкіри. Також машини до шиття, самовари, а навіть туалетове мило: яко мога велике, колірове і... дешеве. Крім цього: „прімуси", залізні ліжка із сіткою, емальйовану посудину і навіть перфуму і... письменників-клясиків. Якщо все це не відокремлені явища, а загальні, то, далебі, пролєтарські гасла причинились сильніше як усі інші до розбудження чисто буржуйських потреб і навіть правдивої культури!

— **Світова всячина.** Помер австр. відомий різьбар Артур Штрасер у 74 р. життя. — Італ. письменник Пірандельо покалічений у випадку автомобілевім. — Приймаючи делеґацію урядовців австрій. канцлер Зайпель прохав їх відмовитись від права страйку, як відмовились від нього урядовці деяких інших країв. — Італійський парлямент буде зменшений до 400 послів; виборче право матимуть тільки „особи діяльні в націон. житті" себто менш-більше члени фашистівської партії. — Громада безробітних вуглекопів в Англії рішила влаштувати демонстраційний похід по Льондоні, щоби звернути увагу загалу на положення безробітних. — У Ля Паз (Болівія) розстріляли Альфреда Хавреґує, одного із 4-ох обвинувачених за вбивство президента Пандо. Тому, що тільки одного мали розстріляти, всі тягнули жереб, на кого він упаде. — Англ. статистика подає аж тепер точний список убитих англійців в останній війні: 1,070.000. — Бувша російська цариця, Марія Фйодоровна вдова по царі Александрі III., святкує 80-ліття уродин. Вона з походження данка. — Підчас ліцитації в Ризі, на якій продавали багато дорогоцінностей вивезених із Росії, урядовці англійського посольства найшли сила предметів награблених большевиками в 1918 р. у Петрограді з англ. амбасаді. Справу передадуть судові.

— **Кушнірська робітня Петра Карпяка** є при вул. Курковій ч. 11 а, І. пов. на ліво.

Театри.

„Коопер. **Український Театр**" під дирекцією [illegible] Стадника (вул. Шашкевича) 13-го премера „**Зачароване коло**", Л. Ридля, початок 7·30.

Міський великий театр, 14-го „**Серед розтанцьованих суконь**", сензаційна драма Росса Ді Сан Секондо, початок 7·30.

Міський „Театр Новосці", 14-го „**Найкраща з жінок**", оперетка, початок 7·30.

Кіна.

„Паляс": „У сьомім небі". — „Лев" [illegible] „Аполльо": „Грач у шахи". — „Фатаморгана": „Карієра модельки".

З концертової салі.

Концерт Галі Левицької.

Фортепяновий вечір п. Галі Левицької, який відбувся дня 7. ц. м. в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка, був у нашому музичному житті подією непересічної ваги. За свідчив він, що до нечисленних наших інструментальних виконавців прибула нова сила з високо розвиненими мистецькими вальорами. Самостійний концерт піяністки дав нам змогу основно запізнатися з її мистецьким профілем. Риси його наскрізь шляхотні. Головним атутом, яким артистка підбиває слухачів, це її тонке музикальне почуття, яке йде в парі з молодечим темпераментом; при тому п. Левицька виявляє велику зрілість і зрівноваженість. Все те підтримане ще одною доволі цінною прикметою піяністки: повною природністю чи пак щирістю у виразі, себто відсутністю якоїнебудь рафінованости чи охоти прибільшувати бодай позірно свої мистецькі прикмети. Засвідчила це піяністка особливо в орудуванні чисто технічними середниками. Її техніка, хоча дуже солідна й високо розвинена, не осліплює слухача. Признаюся отверто, що в деяких творах доволі гарно уложеної програми домагався би я навіть більшого темпа, як його дала чи змогла дати піяністка, як прим. у перших двох частях Шопенівської сонати або в „Мазепі" Ліста. Повстаючі місцями „передишки" у фразуванні до певної міри загинали широку лінію компоавторської концепції. Можливо також, що хоч повна темпераменту та ритмічної верви, та все таки більш погідна вдача піяністки менше підходить під прояви того роду демонічного виразу, якого требаб надати деяким моментам, особливо в Шопенівській сонаті, що вимагає і більшої імпульсивности у способі гри. Одначе признати треба, що ті дрібні „недотягнення" сходять на другий плян супроти повної зрозуміння, наскрізь пережитої, а тому й ніколи блідої інтерпретації у піяністки. Прекрасно виходили місця кантіленового характеру, як прим. у тріо — може рівнож за повільно відіграного похоронного маршу. Та проте найглибше, справді сильне враження викликала в сонаті інтерпретація останньої части — якогось-то здавленого плачу, перемішаного з нагробним пошумом вітру. Не попадаючи, як богато навіть знаменитих Шопеністів, у більш етюдовий, так сказатиб „мясистий" жанр — пальці піяністки із зефіровим леготом повівали над клявіятурою, віддаючи незвичайно вірно цей предивний таємний настрій.

З більших річей піяністка виконала ще геніяльний як у концепції, так і у виразі твір автора „Сорочинського ярмарку" Мусоргського: „Картини одної виставки". Не тільки з технічного боку ставляє цей твір незвичайні вимоги до виконавця, але головно з боку інтерпретаторського тих преріжних змістом, а так ядерно схарактеризованих у музичній мові картин. І в тому творі піяністка була незвичайно переконуючою в таких уступах, як прим. у часто ідилічно забарвленій „променаді" і її варіянтах або в чарівній пісонці трубадура під мурами середньовічного замку, чи знова в картинах більш гротескового характеру, як „Город в Туілеріях", „Балет курчаток", „Базар в Лімож" або в сцені з розмовою двох жидів — богатого і бідного, схарактеризованих просто в недостижимий спосіб композитором. В демонічних картинах („Ґном" або „Баба Яга") звуковий тембр чи динамічна кольористика а також темпо вийшли може надто в лагідних красках, а в кінцевім уступі „Великі Ворота у Києві" дещо скорше темпо (приписане *„Allegro alla breve"*) степенувалоб тільки маєстатичність хоралових гармоній. Загально одначе виконанням цього твору піяністка зложила якнайбільш вимовні докази своєї високої інтелігенції і музичної культури, а також памятевої і технічної видержимости.

Крім вище згаданих творів виконала піяністка ще менші річи, як *Impromptu B-dur* Шуберта та 3 мініятури Брамса. В творах тих як не можна краще прийшла до слова тонка поетична вдача піяністки. Її перлиста, виріяняна техніка і її прекрасний, мягкий удар. Видвигнення детайлічної краси в мініятурах — це проблема, яку піяністка особливо щасливо розвязує, що й підтвердила також поза програмою відіграними наддатками, особливож в неврівняною фінезією і грацієзністю виконаним етюдом Шопена *Ges-dur* (октавовим). Серед нашої львівської публики здобула собі піяністка п. Галя Левицька своїм виступом якнайгорячіші симпатії — як справжня артистка, душею і серцем віддана своїм високим мистецьким завданням. Симпатії ті доволі живо проявлялися в оваційних оплесках та в численних квітових дарах, піднесених артистці.

Василь Барвінський.

Іларій Чапельський.

(Посмертна згадка).

На днях поховали ми у сиру землю одного з кращих представників народнього українського життя, яким був **Іларій Чапельський.** У постаті Покійника можемо добачити щось у виді родової традиції. Його Батько Іван відгравав завжди живу ролю в громадському житті. Батько був головою Українського Педагогічного Товариства, був головою Надз. Ради Краєвого Союза Кредитового. Він передав синови свому Іларієви у спадщині потяг до участи в громадській роботі.

Коли хто любить дошукуватись певних таємних звязків між тими, що відійшли, цікаве буде перше духове побачення між Батьком і Сином, яке відбулося в дні похоронів на Ринку під ч. 10. На долі віз з тлінними останками Ілярія-Сина, а на стіні Центробанку портрет Івана-Батька, і промовець з балькону, зпід тоїж саме стіни...

Урядовець в Банку, як звичайно урядовець, має стільки нагод і приводів, щоби відмовлятися від громадської роботи. Цього рису не бачимо в нашого Покійника. Сливе від двох десятків літ Він є стало членом Ревізійної Комісії в Т-ві **„Просвіта"**. Перед двома роками вибирають його в члени Головного Виділу, а з днем 24. грудня 1926 займає високопочесне місце голови **„Рідної Школи"**. Про участь його в Надзірних Радах або Контрольних Комісіях ріжних економічних установ і не згадуємо. Там він як великий фаховець у свойому ділі віддавав дуже великі прислуги нашим установам.

В Т-ві „Просвіта" не був він тільки членом від засідань або від голосування. Переглядаючи протоколи находимо там цілі його елябората, що відносяться до господарської діяльности Товариства. Елябората роблені на основі праць на місцях (Милования, Угерці), де Він старався увійти як найглибше в доручену функцію, щоби дати Товариству найкращу пораду. Такою особистою послугою Покійника користувалося Т-во аж до його смерти.

Т-во „Рідна Школа" почало під його проводом наладнувати своє тякже матеріяльне положення. Але тут і прийшла тяжка недуга, котра томила його уже й до вибору головою. З місяцем червнем пійшов на відпустку, щоби з неї вже більше невернути. Втрату Покійника відчула „Рідна Школа" дуже болюче. Але не те все ми уважаємо найціннішою прикметою Покійника.

Кожного учасника похоронів найглибше мусіла вразити маршова хода великого відділу бувших старшин УГА. Біля похоронного воза Соколи в одностроях цілий час похоронів під приказом: Позір! Перші, це товариші Сотника, це старшини — одні молодші, другі старші військовим становищем. Вони іменем свого речника рапортували Сотникови, що стоять на позиціях, і веліли Йому передати на тому світі відповідний рапорт тамошнім оружним силам товаришам зброї зперед Святослава аж до найновішої доби. — А другі — це сокільські други — прощали свойого містоголову, що занімав це становище до останнього свойого віддиху.

І ще одно... ще одна прикмета! Це та життєрадість, що аж била з постатті Покійника. Це те джентльменство, якого так мало у нас, або може й нема його зовсім. Це риси — здавалосяб — дуже прості, дуже людські, дуже звичайні. Але вони саме творили із нього правдиву рідкість. Це може й той бажаний нам тип, котрий „на празнику життя не буде позіхати, котрий з людьми за пліт не виливає, котрий там, де бються, і сам до бійки бука має".

І за це все нагороджено Покійника одинокою нагородою, яку має тепер громадянство до розпорядимости, — себто похоронами, котрі виявили жаль усіх, і засвідчили любов і пошану до Покійника.

Дописи.

Турка н./С. (*Кооперативне свято*). В неділю, дня 23. жовтня ц. р. відбулося в домі філії „Просвіти" в Турці величаве як числом присутних, так і поважним своїм ходом кооперативне свято. Відкрив його в присутности ок. 400 учасників (у цім 150 жінок) голова філії „Сільського Господаря" д-р М. Кондрат, вказуючи на те, що від 1.II. 1925, це є від хвилі заложення першої кооперативи в турчанськім повіті в селі Хащів, повіт має нині 20 кооператив сільських і 1 міську себто філію „Народньої Торговлі" в Турці. Після відкриття свята виголосили гарні привіти: о. І. Федевич від філії „Просвіти" і „Рідної Школи", а п. П. Шеремета від учительської „Взаїмної Помочі". Потім пішли реферати на кооперативні теми п. М. Берези і п. С. Кузьмина. По них д-р М. Кондрат замкнув це симпатичне свято відповідною промовою й окликом „Нехай живе українська кооперація"!

ОПОВІСТКИ.

Товаришів, що здали матуру в академічній гімназії у Львові в 1906 р., прошу надіслати свої адреси, щоби міг я вислати фотографії професора Боберського. — Д-р І. Сохацький, адвокат в Калуші. 917

На „Рідну Школу" зложив Вп. Иосиф Сальц з Перегінська квоту 25 зол. місто вінця на домовину бл. п. дир. Ілярія Чапельського. Жертводавцеви складає щиру подяку Головна Управа. 910

Замісць вінця на гріб бл. п. о. Амброзія Рибака пароха в Соснові зложили Роман і Степанія зі Сендецьких Метики 50 зол. на будову „Народного Дому" в Підгайцях. 913

Товариство „Просвіта" в Рівному в біжучому році святкує десятилітній ювилей свого істнування. Окремий організац. Комітет рішив скликати Освітній Зізд в Рівному на 20. листопада ц. р. з таким порядком денним: 1) Відкриття Зізду і вибір президії, 2) Сучасний стан українського шкільництва на Волині, Поліссі та Холмщині — референт п. Іван Власовський, 3) Шляхи до задоволення потреб в „Рідній Школі" — референт п. І. Герасимович, 4) Про напрямки праці „Просвіти" в ділянці позашкільної освіти — професор Михайло Галущинський. Представництво на зізді згідно з постановою орган. Ком. мають 1) Головний виділ т-ва „Просвіта" у Львові і Головна Управа Рідної Школи, 2) Всі повітові „Просвіти" Волині, Берестейська „Просвіта" і „Рідна Хата" в Холмі — не меньш як по 2 представники і не більше складу Управи тих організацій, 3) Всі філії і читальні „Просвіт" Волині, Холмщини і Полісся — по 1 представникові, 4) Всі приватні українські гімназії Волині по 2 представники, 5) Всі посли і сенатори. Запрошується також представників української преси в характері справоздавців. Повідомляючи про це, Рада „Просвіти" в Рівному в імени Орг. Ком. Зізду ласкаво просить взяти участь в Зізді згідно з вище поданою схемою представництва. Повітові Т-ва „Просвіта" і „Рідна Хата" зволять від себе повідомити свої філії і читальні про делегування представників. Крім цього відбудеться дня 21-го листопада в Рівному Урочисте свято і Академія з такою програмою: 1) В 10. год. рано молебень і панахида по померших членах „Просвіти"; 2) в 12. год. святочне засідання Загальних зборів т-ва „Просвіта"; 3) в 8. год. веч. Святочна Академія і концерт-вистава.

Переглял українських інвалідів в Бережанах. Лікарські оглядини й реєстрація інвалідів УГА відбудуться в Бережанах у неділю, дня 27. XI. ц. р. в салі Товариства „Надія" на Адамівці для повітів: Бережани, Підгайці та Рогатин. Інваліди з Бережанщини, Кізлівщини, Ковівщини та Рогатинщини являться до перегляду на год. 9-ту передпол., а інваліди з Підгаєччини на год. 1-шу в полудне. Кожний інвалід УГА обовязаний явитися до перегляду і принести з собою посвідчення від місцевого парохіяльного уряду та читальні „Просвіти" або кооперативи про те, коли і в якій військовій частині став інвалідом, а також потверджений громадським урядом докладний виказ маєткового стану. — *Управа УКТОПІ у Львові.*

Надзвичайні Загальні Збори

Членів Повітового Товариства Кредитового кооперативи з обмеженою порукою в Тернополі відбудуться дня 10-го грудня 1927 в год. 11. рано в салі Міщанського Братства з таким порядком нарад: Зміна цілого статута. До участи в зборах є управнений лише член кооперативи. Правні особи беруть участь через своїх повновласників, осмотреними окремими повновластями, які належить зголосити до рук голови Надзірної ради перед зборами. Легітимації, управнюючі до участи в зборах можуть члени відбирати в бюрах товариства в днях 8, 9 і 10 грудня ц. р. в урядових годинах.

Тернопіль, 10. листопада 1927.

Іван Боднар голова. *Д-р Іван Якимчук* секретар.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.